

Materiál na pripomienkovanie

ČASŤ 2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Formulár Ú1 – Hlavička dokumentu PHSR

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mesta Nováky na roky 2018-2020
Územné vymedzenie:	Mesto Nováky
Kód kat. územia:	842001
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	N/A (nie je dostupné, bude doplnené)
Dátum platnosti:	N/A
Verzia:	3.0
Časť dokumentu:	Strategická časť verzia 3.0
Dátum spracovania:	18.2.2018
Publikovaný verejne:	http://www.novaky.sk
Predkladá:	
Zostavil:	PaedDr. Jaroslav Zerola

Úvodné informácie

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Nováky (ďalej aj PHSR) nadväzuje na analytickú časť a má za cieľ sformulovať ciele a zostaviť vnútornú logiku stratégie vo väzbe na SWOT analýzu, rozvojové faktory a hlavné disparity. Strategická časť pozostáva z **vízie, strategického (dlhodobého, globálneho) cieľa, prioritných oblastí a opatrení**, ktoré budú podporované v rámci programu rozvoja a budú rozpracované v programovej časti do aktivít a projektov.

Strategická časť PHSR obsahuje:

- víziu rozvoja územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (sociálna oblasť, ekonomická – hospodárska oblasť, environmentálna oblasť, inštitucionálna oblasť).

2.1. Vízia rozvoja územia mesta Nováky a jej východiská

Vízia sa vzťahuje k dlhodobému horizontu 10-15 rokov, predstavuje **očakávaný stav** a rešpektuje východiská na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Prvým východiskom pre stanovenie vízie je medzinárodná a národná úroveň. Súčasnosť je dynamická, svet sa stáva plochejším, čas sa zrýchľuje, vzdialenosti sú relatívne, dochádza k novému prerozdeleniu zdrojov a formovaniu novej štruktúry celosvetovej deľby práce. Tieto faktory majú konkrétny dopad aj v strednej Európe. Východiskom pre odhad možného vývoja sú faktory deklarované Európskou úniou vo forme cieľov dokumentu Európa 2020. Prioritou STRATÉGIE EURÓPA 2020 je dosiahnutie rastu, ktorý je:

Inteligentný rast, založený na inováciách, modernizácii a podpore výskumu a vývoja, ktorý vplýva na štatistiky rozvinutosti európskych regiónov. Faktor je treba výrazne posilniť a zhodnotiť. To je možné za predpokladov rozvinutého a kvalitného školstva na úrovni stredného školstva a následných kompetencií v oblasti vyššieho vzdelania. Užšie prepojenie školstva s praxou je nevyhnutnosťou. Vzdelávanie – prispôsobenie svojich zručností súčasným požiadavkám trhu práce. Výskum a inovácie – tvorba nových dynamickejších produktov a služieb. Digitálna spoločnosť – väčšie prepojenie digitálnych technológií a zvyšovanie digitálnej gramotnosti obyvateľstva.

Udržateľný rast by mal byť v kontexte prostredia územia. Treba vytvoriť merateľný systém, ktorý bude mať schopnosť priebežne merať a vyhodnocovať jednotlivé ukazovatele a následne odstraňovať nedostatky. Udržateľný rast sa zakladá na: budovaní nízkouhlíkového konkurencieschopného hospodárstva, znižovaní emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti, využívaní nových ekologických technológií, budovaní inteligentných rozvodov elektrickej energie, využívaní celoeurópskej siete, zlepšovaní prostredia MSP.

Inkluzívny rast znamená efektívne využívanie zdrojov vnútorného prostredia regiónu: ľudských, prírodných a kapitálových. Významným faktorom je spoluúčasť obyvateľov na tomto inkluzívnom raste. Súvisí s tým najmä rozvoj kreativity obyvateľov vo všetkých typoch aktivít, najmä rozvoj: cestovného ruchu, kultúry a športu.

Tab. 1 Hlavné ciele stanovené v nadväznosti na stratégiu „Európa 2020“

Hlavný cieľ	Indikátor
1. Zamestnanosť	
Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20-64 rokov zo súčasných 65% na minimálne 72 %	Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 rokov
2. Výskum a vývoj	
Dosiahnuť cieľ investovať do výskumu a vývoja 1,2% HDP najmä zlepšovaním podmienok pre investície súkromného sektora do výskumu a vývoja	Hrubé domáce výdavky na vedu a výskum (GERD)
3. Zmena klímy a energetická udržateľnosť	
Znížiť emisie skleníkových plynov minimálne o 13 % v porovnaní s úrovňami z roku 2005	Emisie skleníkových plynov
Zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie o 14%	Podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie
Zvýšiť energetickú účinnosť o 11%	Energetická účinnosť ekonomiky
4. Vzdelávanie	
Znížiť mieru predčasného ukončenia šk. dochádzky pod 6%	Počet ľudí, ktorí predčasne ukončili školskú Dochádzku
Zvýšiť podiel obyvateľstva s ukončeným vysokoškolským vzdelaním zo súčasných 27% na minimálne 40%	Počet študentov podľa pohlavia vo veku 30-34 Rokov
5. Boj proti chudobe	
Znížiť podiel obyvateľov, ktorí sú ohrození chudobou a sociálnymi vylúčením na 17,2%	Počet ľudí žijúcich pod hranicou chudoby alebo sociálne vylúčené osoby
	Energetická účinnosť ekonomiky

Zdroj: Stratégia Európa 2020 (údaje z Národnej stratégie regionálneho rozvoja, Uznesenie Vlády SR č. 222/2014)

Pri realizácii rozhodnutí a implementácii jednotlivých cieľov EÚ v stratégii 2020 Vláda SR vychádza z Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako východiskového strategického dokumentu, ktorý komplexne určuje prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období, pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja. Podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (aktualizácia v máji 2014) sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne **využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu** s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely. Počas realizácie tejto stratégie regionálneho rozvoja bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná:

Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

Druhým východiskom pre stanovenie vízie je regionálna úroveň. Tvorba vízie rešpektuje aj regionálnu úroveň vo forme Programu sociálneho a hospodárskeho rozvoja Trenčianskeho kraja na roky 2013-2023. Hlavným poslaním tohto dokumentu je poskytnúť samosprávnemu kraju a miestnej samospráve dostatočné množstvo spracovaných údajov a informácií pre zabezpečenie udržateľného rozvoja. Na základe analýzy v PHSR TSK a zhodnotenia faktorov vnútorného a vonkajšieho prostredia je možné odhadnúť možný vývoj Trenčianskeho regiónu (TSK). Bude pokračovať úbytok obyvateľstva, podľa demografických prognóz očakávame do roku 2023 pokles obyvateľstva o takmer 3 tisíc. Takisto sa očakáva nárast neaktívneho obyvateľstva na úroveň 27 %. Priemerný vek sa podľa doterajších trendov a prognóz zvýši na úroveň viac ako 44 rokov. Vývoj hospodárstva je daný celkovou kondíciou Slovenska ako aj vplyvom vonkajších faktorov na región TSK. Očakáva sa kontinuálny rast ekonomiky TSK o 0,5 percentuálneho bodu ročne na úroveň 7,5 mld eur HDP. V oblasti zahraničného obchodu očakáva zvýšenú aktivitu na strane exportu a zníženie vysokého salda zahraničného obchodu na strane exportu o viac ako 0,5 mld eur. V oblasti nezamestnanosti sa očakáva do roku 2023 znižujúci sa stav, nezamestnanosť zostane pod úrovňou 10 percent. V oblasti rozvoja vidieka je predpoklad rozvoja vidieckych oblastí a zvýšenie kvality života vo vidieckych oblastiach. Na základe očakávaného vývoja z dlhodobého hľadiska stanovil PHSR TSK víziu pre hospodársky a sociálny rozvoj nasledovne:

Vytvorenie podmienok pre hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov kraja.

Tretím východiskom pre stanovenie vízie je problematika „mestského rozvoja“. Vzhľadom na dôležitú úlohu miest pri realizácii stratégie Európa 2020 (v kombinácii so stúpajúcim významom pridanej hodnoty integrovaného územného prístupu) pre stanovenie vízie mesta v PHSR bola analyzovaná aj problematika tzv. „mestského rozvoja“, integrovaných mestských udržateľných stratégií a koncepcia mestského rozvoja SR do roku

2030. Mestský rozvoj je veľmi intenzívne prepojený s kľúčovými procesmi rozvoja spoločnosti, a tak je prirodzené, že sa v ňom odrážajú trendy ako sú: zmeny hodnotového systému obyvateľstva, decentralizácia, deregulácia, rozvoj občianskej spoločnosti, globalizácia a integrácia, využívanie moderných technológií a transformácia spoločnosti a ekonomiky na vedomostne založenú, zmena dominancie produkčných sektorov, charakteru práce a podobne. V mestách sa koncentrujú produkčné a spotrebné aktivity spoločnosti. Sú považované za kľúčové v generovaní, aplikovaní a šírení inovácií využívaných v najrôznejších oblastiach spoločenského a ekonomického života.

Téme „mestského rozvoja“ prináleží význam s ohľadom na celkový rozvoj krajiny, možnosť k spolupráci na báze tzv. funkčných mestských území, pričom v prípade Slovenska kritériom pre ich tvorbu je najmä snaha o efektívne poskytovanie verejnoprospešných služieb, podpora miestnej ekonomiky a zamestnanosti. Takéto spájanie je prirodzenejšie než teoretické vymedzovanie hraníc na báze napríklad zaľudnenosti, teda počtu obyvateľov na km². Výkonnosť obcí vidieckeho a mestského charakteru, kvalita ani kvantita poskytovaných služieb nie sú a nemôžu byť rovnocenné. Vidiecky a mestský rozvoj majú rôzne parametre, pričom výsledok vždy záleží na kapacite, ale aj schopnosti samospráv spolupracovať a dopĺňať sa. Vízia mestského rozvoja Slovenska vznikla konsenzuálne (Vláda SR, prizvaní zástupcovia akademickej obce a samosprávy, odborníci a aktívni partneri z MVO):

Mestá na Slovensku budú spravované tak, aby prostredníctvom dostatočne pestrej ponuky pracovných príležitostí, adekvátneho bývania a služieb s dôrazom na kvalitu životného prostredia, zahŕňajúcu aj kvalitné urbanistické a architektonické riešenia poskytovali zdravé sídelné prostredie pre kvalitný život. S cieľom efektívneho zhodnocovania vlastných zdrojov budú mestá zároveň podporovať celkovú vysokú produktivitu, za súčasnej tvorby čo najvyššej pridanej hodnoty.

Štvrtým východiskom pre stanovenie rozvojovej stratégie mesta Nováky bola revízia existujúcej vízie rozvoja na miestnej úrovni. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre roky 2007-2013 návrh vízie neobsahoval, a tak pre účely revízie bola použitá zadaná vízia v Komunitnom pláne sociálnych služieb (2016):

Mesto Nováky bude v plánovanom období zabezpečovať podmienky pre harmonický život svojich obyvateľov, bude aktívne rozvíjať kultúrno-spoločenský ako aj športový život. Spolupráca mesta Nováky, jeho obyvateľov, organizácií a podnikateľov prinesie vzájomný prospech pre všetky strany.

Takto formulovaná vízia je však zameraná viac-menej na oblasť sociálnu a neobsahuje očakávané stavy v oblasti hospodárskej ani environmentálnej. V tejto súvislosti možno za dôležité považovať, že v Programe 2 Programového rozpočtu mesta na roky 2018-2020 (Uznesenie MsZ 918/2017) sa mesto priznáva k priemyselnej minulosti a prítomnosti zámerom: **Nováky – mesto baníctva a chemického priemyslu Hornej Nitry** a mesto definuje ako moderné mesto.

Navrhovaná vízia mesta Nováky vychádza z globálnej vízie rozvoja Slovenska (**kvalita života a jej zvyšovanie**) a rešpektuje hlavné myšlienky vízie rozvoja TSK aj mestského rozvoja. Vízia rozvoja mesta Nováky nadväzuje na zhodnotenie východísk, vzťahuje sa k

dlhodobému horizontu a predstavuje **očakávaný stav**. Z hľadiska novej politiky miestneho rozvoja a jej súladu so stratégiou na národnej a nadnárodnej úrovni (a s ňou súvisiacej terminológie) je **pre mesto Nováky** navrhnutá vízia **rozvojového scenára** s dôrazom na využitie vnútorného potenciálu územia:

„Mesto Nováky je priemyselné, otvorené a bezpečné mesto priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k mestu. Priznaním svojej priemyselnej minulosti a cez svoju priemyselnú prítomnosť mesto realizuje novú etapu svojho rozvoja. Využitím verejných a súkromných investícií dosahuje zhodnotenie miestneho vnútorného potenciálu pre zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov a budovanie zdravého sídelného prostredia.“

2.2. Formulácia a návrh stratégie

V procese prípravy stratégie pre presnejšie potreby vzhľadom na programové obdobie Európskej únie (2014-2020) bolo ďalším krokom zhodnotenie predchádzajúcej stratégie (2007-2013) a následne bol stanovený **strategický cieľ**, ktorý prispeje k naplneniu vízie rozvoja mesta Nováky v programovom období 2018-2020. V programovom období 2007-2013 sa stratégia rozvoja mesta odvíjala od tzv. strategických zámerov (SZ) nasledovne.

SZ 1 PRIAZNIVEJŠIE PODNIKATEĽSKÉ A INVESTIČNÉ PROSTREDIE

Zámerom bolo vytvoriť podmienky pre motivačné a konkurenciu nedeformujúce prostredie pre podnikanie, osobitne malé a stredné, so zameraním na tvorbu nových produktívnych pracovných miest v súkromnej sfére, najmä prostredníctvom znižovania neefektívnych výdavkov a zmenou príjmovej (daňovej a poplatkovej) politiky mesta. Súčasťou zámeru bolo vytvorenie podmienok pre cestovný ruch, ktorý je potenciálne významnou ekonomickou aktivitou, ktorej rozvoj môže ovplyvňovať i mestská samospráva. Jej aktivity mali byť zamerané na politiku znižovania príjmov mesta z poplatkov súvisiacich s cestovným ruchom (napr. daň z ubytovania), liberalizáciu a dereguláciu podnikateľských aktivít, ale i racionálnu a efektívnu investičnú politiku do rekonštrukcie tých objektov, ktorých správu alebo vlastníctvo nie je možné previesť na súkromný sektor.

SZ 2 EFEKTÍVNA SAMOSPRÁVA

Jedným z ukazovateľov kvality ekonomického prostredia, ale i kvality poskytovaných služieb je efektívnosť vynakladaných prostriedkov a účelnosť ich použitia. Zámerom bolo dosiahnuť dlhodobú a stabilnú vyrovnanosť rozpočtu mesta, taktiež i prostredníctvom privatizácie a outsourcingu majetku (doplňového – nie nevyhnutného pre plnenie funkcií samosprávy) a služieb mesta, ako aj auditom mestských príspevkových organizácií.

SZ 3 RAST ZAMESTNANOSTI

Práca je pre ľudí nielen zdrojom príjmov, ale aj ich vlastnej dôstojnosti. Mesto malo záujem podporovať rast zamestnanosti svojich obyvateľov prostredníctvom trhovo konformných postupov. Takými sú opatrenia smerujúce k aktivizácii nezamestnaných k zmysluplnej činnosti a k zvyšovaniu ich motivácie zamestnať sa alebo začať podnikáť. V záujme dosiahnutia tohto zámeru mesto spolupracovalo nielen so štátnou správou pôsobiacou na úseku práce a sociálnych vecí, ale aj s inými miestnymi samosprávami a súkromnými subjektmi (ziskovými i neziskovými) pôsobiacimi v regióne.

SZ 4 SKVALITŇOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotných služieb je predpokladom spokojnosti občanov, ktorí tieto služby z objektívnych dôvodov potrebujú. Mesto v rámci svojich možností vytváralo podmienky pre čo najkvalitnejšie poskytovanie sociálnych a zdravotníckych služieb súkromnými poskytovateľmi, rešpektujúc pritom princípy efektivity a hospodárnosti.

SZ 5 KVALITNÉ VZDELÁVANIE A ROZVOJ OBČIANSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Mesto musí prejavovať záujem o zvyšovanie kvalifikácie svojich obyvateľov vo vzťahu k budúcemu zamestnaniu, zároveň však musí vnímať potrebu zvyšovať úroveň celkového vzdelania a formovania

detí a mládeže posilňovaním osvedčených i alternatívnych spôsobov výučby, so zámerom podpory ich individuálnych zručností a schopností. Dôležitou súčasťou úsilia o stabilizáciu a zvyšovanie kvality ľudských zdrojov v meste musí byť snaha o posilňovanie lokálpatriotizmu, tradícií a kultúry, informačnú modernizáciu, podporu výučby cudzích jazykov a princípov otvorenej školy. Súčasťou kvalitného vzdelávania je i kvalitné vybavenie infraštruktúrou v oblasti školstva a informačných technológií.

SZ 6 SKVALITNENIE DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Mesto zabezpečilo v rámci svojich kompetencií územný rozvoj mesta vo všetkých jeho zložkách, najmä však s dôrazom na rozvoj dopravy a dopravnej infraštruktúry. Strategický zámer bol napĺňaný najmä na základe obstarania územnoplánovacích dokumentácií pre jednotlivé opatrenia, ale i podporou v rámci aktivít územného rozvoja viažucich sa k rekonštrukciám, resp. budovaniu nových zariadení. Mesto sa usilovalo o vytvorenie vhodného prostredia pre život, ktoré uspokojí potreby obyvateľov mesta, podnikateľov a jeho návštevníkov. Účinný spôsob, ako to dosiahnuť, je vybudovať dobrú dostupnosť mesta a dobudovať infraštruktúru na jeho území. Naplnenie tohto zámeru malo priamy pozitívny dosah i na zvyšovanie ekonomického potenciálu mesta, rozvoja cestovného ruchu, ako i na kvalitu životného prostredia.

SZ 7 SKVALITNENIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľom strategického zámeru bolo dosiahnuť skvalitnenie technickej infraštruktúry v meste Nováky. Strategické zámery sa týkali najmä tých oblastí, ktoré patria do úplnej, alebo aspoň čiastočnej kompetencie samosprávy, resp. oblastí, v ktorých môže samospráva ovplyvňovať ekonomiku spoločností, zabezpečujúcich kvalitu technickej infraštruktúry. Dosiahnutie cieľov sa realizovalo najmä prostredníctvom ekonomických nástrojov posilňujúcich konkurenčné prostredie.

SZ 8 ZVÝŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Cieľom strategického zámeru bolo dosiahnuť zlepšenie stavu životného prostredia obyvateľov v Novákoch. Dosiahnutie tohto zámeru sa realizovalo pomocou takých nástrojov, ktoré včlenili ochranu životného prostredia do prosperujúceho ekonomického prostredia.

SZ 9 ROZVOJ MEDZINÁRODNEJ, MEDZIREGIONÁLNEJ A MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁCE

Cieľom zámeru bolo zefektívniť formy spolupráce medzi mestom a obcami jeho zázemia, ako i posilnením postavenia mesta v regióne. Zapájanie sa do nových iniciatív a partnerstiev smeruje k podpore výmeny informácií, kultúrnych tradícií a skúseností s riešením problémov vznikajúcich na území miest, ako i príprave spoločných aktivít. Intenzívne zapájanie sa mesta do medziregionálnej spolupráce, ako i spolupráce v rámci miest a obcí hornej Nitry okrem iného zvýrazňuje postavenie mesta Nováky ako priemyselného centra regiónu. Potreba rozvoja medziobecnej spolupráce vyplýva z toho, že mesto Nováky je prirodzeným centrom pre svoje zázemie a plní zároveň i viacero obslužných funkcií (a je sídlom najväčšieho Spoločného obecného úradu v okrese), z ktorých úžitok plynie nielen pre samotných obyvateľov mesta, ale i pre obyvateľov ďalších obcí daného spádového územia.

SZ 10 EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNE FUNGUJÚCE DIGITÁLNE MESTO

Informatizácia je nevyhnutný proces zavádzania moderných informačno-komunikačných technológií (IKT) do bežného života. Základným cieľom bol výrazný posun vo využívaní IKT pri procesoch spracovania dokumentov a pri komunikácii vnútri mestského úradu. Dosiahnutie cieľa v tejto časti bolo možné vytvorením interného portálu, ktorý slúži ako centrálné úložisko dát potrebných pre zamestnancov MsÚ a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Kľúčovou úlohou informatizácie v podmienkach miestnej samosprávy je rýchle zavádzanie online služieb, ktoré umožnia občanom mesta, návštevníkom a podnikateľom rýchle vybavenie svojej agendy, získanie informácie a vyriešenia konkrétnej situácie. Len samospráva otvorená ľuďom, z vôle ktorých vykonáva moc, môže realizovať správu vecí verejných. Ľudia sa voľbou svojich zástupcov nevzdávajú práva byť plnohodnotne informovaní o všetkých záležitostiach obce alebo mesta. Každý obyvateľ obce sa môže zúčastňovať na samospráve obce. Má právo zúčastňovať sa na verejných diskusiách a zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor, zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce atď. Aby tieto práva mohol uplatniť,

musí mať dobrý prístup k informáciám. Transparentné rozhodovanie je nevyhnutnou podmienkou na efektívne vynakladanie verejných finančných prostriedkov.

Pre stanovenie strategického cieľa mesta Nováky bolo najpriateľnejšie prevziať filozofiu a snažiť sa priblížiť k strategickým cieľom vyplývajúcim z Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej aj NSRR, Uznesenie Vlády SR č. 222, máj 2014). Táto stratégia je v súlade s inými strategickými a koncepcnými dokumentmi (vrátane dokumentu Európa 2020), v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Partnerskú dohodu SR na roky 2018–2020, v oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska. Prostredníctvom nástrojov politiky rozvoja tento dokument nadväzuje aj na realizáciu rozvojových programov financovaných zo štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov financovania. Tento dokument zároveň hodnotí východiskový stav a predkladá princípy zásadného smerovania v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné v súlade so stratégiou Európa 2020 klásť v regionálnom rozvoji Slovenskej republiky hlavný dôraz.

Tab. 2 Ukazovatele z Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR pre TNSK

Ukazovateľ (indikátor)	2008	2009	2010	2011	2012	2020
1. Miera zamestnanosti (vo veku 20 – 64 rokov v %)	71,8	68,5	67,5	67,5	66,8	70
2. Výdavky na výskum a vývoj (% z HDP v PKS, SR)	0,07	0,07	0,07	0,04	0,07	0,1
3. Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie (% 30 až 34 rokov)	-	-	-	24,44	-	27,0
4. Populácia ohrozená chudobou (% populácie)	19,3	18,5	19,1	17,6	15,7	15
5. Regionálny HDP (PKS, v mil.)	9834	9078	9484	9902	-	10000
6. Podiel zhodnocovaného komunálneho odpadu (v %)	7,2	10,7	12,9	13,0	16,4	50
7. Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov (v %)	73,5	88,8	89,0	89,5	89,8	95
8. Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (v %)	73,5	88,8	89,0	89,5	89,8	95
9. Produkcia tuhých emisií (v tonách)	4 312,0	4 145,5	3 843,3	4197,5	4171,5	4000
10. Produkcia oxidu uhľového (v tonách)	10043,0	10481,2	11476,4	11151,4	10918,2	10000

Zdroj: Štatistický úrad SR (údaje z Národnej stratégie regionálneho rozvoja, Uznesenie Vlády SR č. 222/2014)

Pre praktické uplatnenie tohto dokumentu (NSRR) na nižších úrovniach je dôležité, že uvádza hlavné faktory rozvoja regiónov Slovenska, analyzuje regionálne disparity, predkladá prognózu hospodárskeho vývoja v regiónoch Slovenska a určuje ukazovatele pre úroveň vyšších územných celkov. Takto sa Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stáva záväzným programovacím dokumentom aj pre mesto Nováky.

Po zohľadnení vyššie uvedeného bol pripravený návrh aktualizovaného strategického cieľa mesta Nováky na roky 2018-2020 s rešpektovaním regionálnych ukazovateľov pre VÚC

TSK. Navrhovaný strategický cieľ:

Strategickým cieľom rozvoja mesta Nováky na roky 2018-2020 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov mesta, pre zvýšenie jeho konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja a rešpektovaním strategických cieľov VÚC TSK.

Stratégia zvolená na dosiahnutie strategického cieľa politiky miestneho rozvoja vychádza z poznania komplexných potrieb mesta a ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jeho občanov. Do riešenia širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie, občania atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Stratégia vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri realizácii intervencií na území kraja, ktorého predpokladom je vzájomná spolupráca a informovanosť kľúčových aktérov jeho rozvoja. Špecifická pozornosť v ďalšom postupe (program rozvoja) stratégii bude venovaný koordinácii intervencií spolufinancovaných zo zdrojov európskych fondov cez schválené operačné programy ako doplnkového zdroja financovania rozvojových zámerov mesta.

Účelom PHSR v strategickej časti je ďalej navrhnúť prioritné oblasti a opatrenia, ktoré sú:

a) priamo v kompetencii samosprávy a mesto ich zabezpečuje v zmysle príslušnej legislatívy,

b) nie sú priamo v kompetencii samosprávy, ale mesto ich v rámci svojich schopností a možností dokáže ovplyvniť (najmä pri využití princípu partnerstva) vytváraním synergických efektov.

Pre rozvojový program mesta Nováky na roky 2018-2020 sú navrhované štyri oblasti rozvoja mesta Nováky (prioritné oblasti): oblasť sociálnej politiky, oblasť hospodárskej politiky, oblasť environmentálnej politiky, oblasť inštitucionálnej politiky.

2.3. Výber a popis prioritných oblastí a cieľov

Prioritné oblasti (ďalej aj PO) pre mesto Nováky rešpektujú prioritné oblasti Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR s úpravami rešpektujúcimi úroveň miestnej samosprávy: prioritné oblasti PO2 Ekonomická výkonnosť a PO4 Poznatkovo orientovaná ekonomika boli zlúčené do jednej prioritnej oblasti PO 02 Ekonomická výkonnosť, konkurencieschopnosť hospodárstva a poznatkovo orientovaná ekonomika a v prioritnej oblasti PO4 Štrukturálne zmeny je táto doplnená o úroveň LAU (obce, verejná správa). Pre dlhodobú víziu aj pre rozvojový program mesta Nováky na roky 2018-2020 boli navrhnuté štyri oblasti rozvoja mesta Nováky: oblasť sociálnej politiky, oblasť hospodárskej politiky, oblasť environmentálnej politiky, oblasť inštitucionálna. Pre naplnenie vízie rozvoja mesta si mesto stanovilo štyri prioritné oblasti svojho rozvoja – oblasti rozvoja miestnych politík:

- 1. sociálna oblasť,**
- 2. ekonomická (hospodárska) oblasť vrátane dopravnej infraštruktúry,**
- 3. environmentálna oblasť,**
- 4. inštitucionálna oblasť.**

V oblastiach rozvoja miestnych politík (prioritných oblastiach) **bude mesto vytvárať podmienky** pre zvýšenie kvality života obyvateľov mesta, pre zvýšenie jeho konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja. V prioritných oblastiach rozvoja si mesto vo svojej stratégii **stanovilo ciele a navrhlo opatrenia**, ktorými chce tieto strategické ciele dosiahnuť.

Cieľom miestnej sociálnej politiky **je starostlivosť o ľudské zdroje a zvyšovanie ich kvality takým spôsobom, aby sa z ľudských zdrojov stala konkurenčná výhoda Mesta Nováky**. Obsahom opatrení v tejto oblasti je sociálna starostlivosť, podpora kultúrnych inštitúcií, školstvo a vzdelávanie, bytová výstavba. **Ľudské zdroje predstavujú vnútorný potenciál – vedomosti, zručnosti, návyky, postoje k spoločnému rozhodovaniu a spoločnej zodpovednosti**.

Aktivita: zosúladienie terminológie a stratégie PHSR a komunitného plánu sociálneho rozvoja na roky 2016-2021, dôkladná analýza ľudských zdrojov a jej porovnanie s prognózami a demografiou, SWOT, analýza správ o výchovno-vzdelávacej činnosti vo väzbe na pripravované reformné kroky v racionalizácii siete škôl, analýza znevýhodnených skupín, aktívne využívanie národných projektov zamestnávania a sociálnej starostlivosti, spoločný postup s jednotlivými sociálno-ekonomickými partnermi pri využívaní nástrojov aktívnej politiky zamestnanosti a stratégií aktívneho starnutia, identifikácia plôch pre IBV a KBV

Integrovaný projekt: zlepšenie úrovne vzdelávania, analýza možností prepojenia na výskum a vývoj, revitalizácia centra mesta

Strategickí partneri: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, školy a školské zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, Štátny fond rozvoja bývania

Cieľom miestnej ekonomickej politiky **je udržanie ekonomickej výkonnosti mesta, vytvorenie funkčného mestského centra a riešenie problémov dopravnej infraštruktúry**. Obsahom opatrení v tejto oblasti je rozvoj občianskej infraštruktúry, dopravná infraštruktúra, podnikateľské prostredie.

Aktivita: zhodnotenie uskutočniteľnosti (feasibility) riešení nepriaznivej dopravnej situácie v meste (obchvat mesta), analýza možností napojenia sa na existujúce či plánované výskumno-vývojové štruktúry (inkubátory, technologické centrá a iné), systémová spolupráca so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi už pri príprave jednotlivých projektov tejto oblasti do programu rozvoja, SWOT, spolupráca s regionálnymi štruktúrami (MAS, OOCR)

Integrovaný projekt: projekt využitia disponibilných priestorov mesta na podnikateľské účely, cestný obchvat mesta (sever - 2018)

Strategickí partneri: strategickí zamestnávateľia, Slovenská správa ciest, Národná diaľničná spoločnosť a.s.

Cieľom miestnej environmentálnej politiky **je starostlivosť o životné prostredie, využitie existujúcich zdrojov energie v kombinácii s obnoviteľnými zdrojmi energie**. Obsahom opatrení v tejto oblasti je environmentálna infraštruktúra, odpadové hospodárstvo, ochrana prírody a krajiny.

Aktivita: komunikácia s existujúcimi štruktúrami v oblasti energetiky v regióne, hľadanie optimálnych modelov využitia klasických a obnoviteľných zdrojov energie pri zabezpečení energetickej sebestačnosti mesta, SWOT, identifikácia umiestnenia zberného dvora, zosúladienie terminológie a stratégie PHSR a programu odpadového hospodárstva

Integrovaný projekt: energetická sebestačnosť mesta s využitím OZE

Strategickí partneri: energetické závody, spoločnosti podnikajúce v oblasti odpadového hospodárstva, vodárne a kanalizácie, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Slovenský vodohospodársky podnik š.p.

Cieľom v oblasti inštitucionálnej je **skvalitňovanie verejnej správy a maximálne využitie miestnych zdrojov vo všetkých rozvojových oblastiach**. Obsahom opatrení v tejto oblasti je hlavne efektívna verejná správa, rozvoj spolupráce a podpora v rámci komunity.

Aktivita: podprogramy a prvky Programového rozpočtu mesta na roky 2018 - 2020, program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, memorandum o spolupráci, ÚPD

Integrovaný projekt: memorandum o spolupráci

Strategickí partneri: miestne MVO, športové kluby, kultúrne inštitúcie, sociálno-ekonomickí partneri

Formulár S1 – Plánovací formulár

V í z i a

Mesto Nováky je priemyselné, otvorené a bezpečné mesto priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k mestu. Priznaním svojej priemyselnej minulosti a cez svoju priemyselnú prítomnosť mesto realizuje novú etapu svojho rozvoja. Využitím verejných a súkromných investícií dosahuje zhodnotenie miestneho vnútorného potenciálu pre zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov a budovanie zdravého sídelného prostredia.

Strategický cieľ

Strategickým cieľom rozvoja mesta Nováky na roky 2018-2020 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov mesta, pre zvýšenie jeho konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja a rešpektovaním strategických cieľov VÚC TSK.

Formulár S2 – Tabuľka strategických cieľov a opatrení (ciele)

Prioritné oblasti			
PO 01	PO 02	PO 03	PO 04
Prioritná oblasť – Sociálna	Prioritná oblasť – Ekonomická	Prioritná oblasť – Environmentálna	Prioritná oblasť – Inštitucionálna
Ciele prioritných oblastí			
Cieľom miestnej sociálnej politiky je starostlivosť o ľudské zdroje a zvyšovanie ich kvality takým spôsobom, aby sa z ľudských zdrojov stala konkurenčná výhoda Mesta Nováky.	Cieľom miestnej ekonomickej politiky je udržanie ekonomickej výkonnosti mesta, vytvorenie funkčného mestského centra a riešenie problémov dopravnej infraštruktúry.	Cieľom miestnej environmentálnej politiky je starostlivosť o životné prostredie, využitie existujúcich zdrojov energie v kombinácii s obnoviteľnými zdrojmi energie.	Cieľom miestnej inštitucionálnej politiky je skvalitňovanie verejnej správy a maximálne využitie miestnych zdrojov vo všetkých rozvojových oblastiach.
Miestne rozvojové politiky – prioritné oblasti a opatrenia			
Prioritná oblasť – 1. Sociálna	Prioritná oblasť – 2. Ekonomická	Prioritná oblasť – 3. Environmentálna	Prioritná oblasť – 4. Inštitucionálna
Opatrenie 1.1. Zabezpečenie sociálnych služieb	Opatrenie 2.1. Dobudovanie občianskej infraštruktúry	Opatrenie 3.1. Budovanie environmentálnej infraštruktúry	Opatrenie 4.1. Efektívna verejná správa
Opatrenie 1.2. Podpora v oblasti vzdelávania mládeže a predškolskej výchovy	Opatrenie 2.2. Skvalitnenie dopravnej infraštruktúry	Opatrenie 3.2. Skvalitnenie odpadového hospodárstva	Opatrenie 4.2. Zvýšenie informovanosti obyvateľov a rozvoj spolupráce
Opatrenie 1.3. Podpora kultúrnych inštitúcií a voľnočasových aktivít	Opatrenie 2.3. Podpora podnikateľského prostredia	Opatrenie 3.3. Ochrana prírody a krajiny	Opatrenie 4.3. Podpora športových aktivít a športových klubov
Opatrenie 1.4. Rozširovanie bytového fondu mesta			